

Beli strah Oceana

Z bombami proti lednim goram — „Razstreljujemo - svarimo - rešujemo!“ — Nauk iz katastrofe „Titanica“ — Nevarna morska plovba

»Stop!« S treščanjem in ječanjem se vda močni stroj »Mendotec«, največjega parnika ameriške sledne patrle, povelju k ustavitvi. Mikrofon je vključen. Pol tucata mož poslušajo napeto šume, ki prihajajo grgrajoč in cvileč iz zvočnika.

Kadar se oglašajo ti zvoki, je plavajoča ledna gora v bližini. Iz ledu, ki se taja, se sprasča zrak iz milijonov in milijonov mehurčkov in to daje te čudne zvoke, ki jih tenkostušni aparati moderne dobe slišijo na takšno daljavo.

V oddaljenosti 30 milj ploveta v dveh smereh dve drugi patrolni ladji.

Klic po radiu sem in tja in že so tudi njihovi mikrofoni obrnjeni v naznačeno smer. Z dveh in še boljše s treh različnih mest je kaj lahko ugotoviti, v kakšni daljavi plava ta čas nevarni ledni kolos.

Se pred kratkim ni bilo tako. Stevilo izgubljenih ladij in mrtvecev zaradi trčenja z lednimi plavajočimi otoki je bilo od leta do leta večje. Končno je prišla katastrofa »Titanica«, ob kateri se je zgrozil ves svet in ki je dala končno pobudo, da so Američani z mednarodno podporo osnovali posebno brodogradni zavod, ki bi uničeval mrzlih velikani, ki se vsako pomlad na morskih tokih pripeljejo iz grönlandskega severa v pasove mednarod-

ne pomorske plovbe. Borba s temi velikani je bila še dolgo dokaj primitivna in nevarna.

Čim je stražni parnik priplul v bližino lednega otoka, je spustil čoln in nekoliko pogumnih mož je šlo na led polagati in z vžgalno vrvico zažigati dinamitne patrone, ki naj bi ga raznesle. Marsikateri mož je pri tem izgubil življenje, ker se ni utegnil pravečasno rešiti na parnik. Moderna doba uporablja učinkovitejšo pripomočko,

ki gredo velikemu do drobovja v podmorski globini, kajti pod morsko površino se skriva, kakor znano, neprimerno večji in nevarnejši del belega orjaka. S stražnih ladij se dvignejo majhna letala, ki spuščajo nanj s solitrom napolnjene bombe.

Termitne bombe se počasi pogrežajo v beli trup in povzročajo potem s kemičnimi spremembami strahovite eksplozije. Na tisoče belih orjakov uničijo na ta način vsako leto. Toda nevarnosti za pomorsko plovbo navzlic vsemu še niso minile. Še pred nekoliko dnevi je trčila srednje velika motorna ladja »Titanica« iz Newcastla ob plavajočo ledno goro. Posadko so sicer rešili, ladja pa se je potopila.

Lansko leto so se na isti način pogubile štiri srednje velike ladje in kakšnih 40 mož je izgubilo življenje. Pravkar po-

ročajo iz St. Johnsa na Novem Fundlandu, kjer je glavno oporišče ameriških slednih patrle, da je število belih orjakov v zadnjih dneh

silovito naraslo. Vse patrolne ladje so ta čas na poti, da to nevarnost pravečasno odstranijo.

Martinov plašč

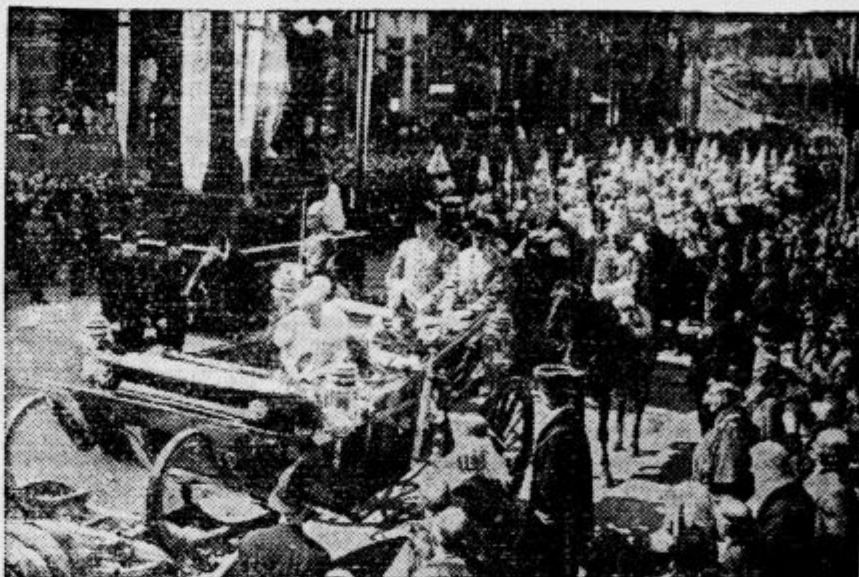
Od legende do resničnosti

Pariški »Matin« priobčuje dobro poročilo.

Mož po imenu Martin je srečal pred davnim časom ob Amienskih vratih v Parizu popolnoma gola človeka, mogoče kakšnega pristaša nudizma. Sočutje in moralni pomisleki so pripravili vraga Martina do tega, da je potegnil svoj viteški meč, presekal z njim svoj novi, dobri plašč čez polovico in z eno polovico pokril naga. Tisoč let pozneje so Martina proglasili za svetnika in uživa še danes izredno popularno.

In več nego tisoč let pozneje se sprejema milostljivi mešan po ulici Rivoti. Moč ima delo in dohodek in je eden izmed milijonov državljanov, ki ustvarjajo v potu svojega obraza milijarde narodnega imetja. Naproti mu pride nagec. In mešan mu kakor nekoč Martin odreže polovico svojega plašča in mu da polovico vsega, kar ima. Toda za to ga nihče ne proglasi za svetnika. Nagec je namreč v večnem pomanjkanju živeči in večno zahtevajoči fiskus, ki pobira od vsega dohodka svojih meščanov davki, carinami, trošarinami, koliki itd. svojo polovico.

Višek angleških jubilejnih svečanosti



Na levi: Angleški kralj Jurij V. in kraljica Mary med vožnjo v gala kočiji — Na desni: Londonska ulica Ludgate Hill na poti proti katedrali Sv. Pavla v zastavah in zelenju na čast suverenemu jubileju



Morje ljudi na Trafalgarskem nabrežju



je pozdravljalo angleškega kralja in kraljico s spremstvom, ki sta se peljala v slavnostnem sprevodu po londonskih ulicah

Strupene kroglice

v avstro-ogrskem generalnem štabu — Pisava izdala morilca — Napor za revizijo procesa

V novembru 1909 je prejel nadporočnik avstro-ogrškega generalnega štaba Richard Mader po nekem neznanu zavojček kroglic, o katerem je pospremo pismo trdilo, da krepijo živce. Poskus naj ga o tem prepriča. Mader je mislil, da

gre za reklamo in je, nič hudega sluteč, nekoliko kroglic zaužil. Nekoliko ur pozneje ga je našel njegov sluga mrtvega. Sprva so mislili, da ga je zadela kap, natančnejša preiskava pa je dognala, da vsebujejo zavojčke kroglice hud strup. Prava senzacijska afera pa je nastala, ko so dognali, da je tudi cela vrsta drugih

častnikov generalnega štaba prejela enako strupeno pošiljko.

Najbolj spretni kriminalisti tistega časa so poverili z nalogo, da razjasni zadevo. Polagoma se je sum zgostil okrog nadporoč. Adolfa Hofrichterja, ki je služil pri nekem pehotnem polku v Lincu. Najmočnejši dokaz proti njemu je bil pač ta, da je bila njegova

pisava podobna tisti,

▼ kateri so bila napisana posprema pisma k strupenim pošiljkam. Prijeli so ga in postavili pred sodnike. Hofrichter je sprva odločno tajil vsako zvezo s stvarjo, potem je skušal obrniti sum na neke druge častnike linške garnizije, ki so pa lahko dokazali svojo nedolžnost, končno se je zapletel

v razna protislovja in je ponovno celo priznal, da je sam storilec grdega zločina. Vedno znova pa je takšna

priznanja preklical.

Na zadnje so prišli do prepričanja, da je res hotel spraviti s poti več častnikov generalnega štaba, da bi si sam odprl prosto pot do kariere in so ga obsodili na do smrtne ječe. Proces je zasledoval ves svet z največjo pozornostjo.

Hofrichter je še sedel v ječi, ko so ga v prevarnih dneh 1918.

osvobodili rdeči revolucionarji,

ki so bili naskočili vojaško kaznilnico v Möllersdorfu. Ostal je nekaj časa na Dunaju, potem je odšel na Češkoslovaško, kjer je začel trgovati. Pred pol letom se je vrnil kot zastopnik več inozemskih trgov na Dunaj in sedaj je obrnil pozornost nase z vlogo za

revizijo nekdanjega procesa, ki jo je poslal dunajskemu deželnemu sodišču. V tej vlogi podaja obsežen material, ki naj bi dokazal, da je bil po nedolžnem obsojen kot morilec nadporočnika Maderja. Javnost z zanimanjem čaka, kakšen bo izid te obravnave.

Novi plini za žarnice

V pariški Akademiji znanosti je prof. George Claude poročal, da mu je uspela uporaba izredno redkih ozračnih plinov kriptonu in ksenonu za polnitev električnih žarnic namestu z argonom. Pokazal je kriptonove in ksenonove žarnice, ki jih je izdelal s svojima sodelavcema Gomonom in Andréjem Claudom. Te žarnice so manjše nego argonove, a svetijo močnejše in so tudi trpežnejše.

Berači z avtomobili

Londonska policija je odkrila med berači zanimive razmere. Celo vrsto beračev, ki so stali dan za dnem kot posebljena beda ob kakšnem cestnem vogalu, je razkrinkala kot prave bogataše in lastnike avtomobilov. Imeli so navado, da so se v avtomobilih pripeljali tudi do prostora, kjer so beračili. Pri krmilu bi jih ne razločeval od kakšnih elegantnih bogatinov. Ostavljali so avtomobile kje v bližini in ko so izstopili, so bili na zunaj spet usmiljenja vredne pare.

Meritve v stratosferi

Metoda in uspehi prof. Regenerja

V nekem strokovnem listu poroča znani raziskovalec stratosfere prof. Erich Regener iz Stuttgarta o zadnjih uspehih svojega dela in prihaja do zaključka, da je po njem praktična metoda z registriranimi baloni na vsak način uspešnejša, cenejša in varnejša

nego metoda z baloni, ki imajo posadko. Regener uporablja registrirane balone s premerom 2,5 do 3 m; združena sta po dva ali več skupaj, tako, če se eden izmed balonov v veliki višini razpoči, drugi z aparati brez škode pridejo spet na zemljo.

Doslej je spustil prof. Regener že 27 garnitur registriranih balonov brez posadke, iz-

gubila pa se ni nobena, tudi med merilnimi aparati se ni poškodoval še nobeden. Pri tem so Regenerjevi baloni dosegli

višino do 31 km.

torej dosti več nego stratosferni baloni s posadko, in so bili opremljeni tudi s težkimi registriranimi aparaturami, o katerih so se pred kratkim menili, da jih je mogoče poslati v velike višine le s pomočjo balonov s posadko. Te aparature niso merile samo intenzitete

kozmičnega žarenja,

temveč do višine 28 km tudi število delcev, ki prihajajo s kozmičnim žarenjem v zemeljsko atmosfero. V najnovjšem času je prof. Regener odkril tudi optičen način za določanje

koncentracije ozona

do višine 31 km. Maksimalno koncentracijo je odkril pri tem v višini 24 km, torej dosti nižje, nego so menili doslej. Ker ozon zelo škoduje gumiju in iz gumija izdelujejo tudi plašče za balone, prof. Regener svari pred poletji v stratosfero s takšnimi baloni.

Vojaške igrače v Rusiji

Moskovska »Izvestija« pišejo o predvojaški vzgoji ruske mladine in prihajajo do zaključka, da je treba vsakega otroka že od najmlajših let vzgajati v vojaškem duhu. Treba ga je seznaniti z osnovami vojske na kopnem in na morju ter v zraku. Temu namenu naj služijo tudi otroške igrače. List priporoča, naj se osnujejo državne tvornice, ki bodo izdelovale topiče, letala in ladje, da se bodo otroci »smotreno« igrali z njimi. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj poroče k temu vlada. Bilo je namreč že nekaj sličnih predlogov, pa so jih doslej vselej odklonili.

Živega brata zakopal

V Charlesvillu na Francoskem so odkrili grozovit zločin. Neki kmet je v prepiru zadavil svojega brata. V prepričanju, da je žrtev mrtva, je nato brata zakopal na vrtu za hišo. Nesrečnik pa se je zaradi davljenja samo onesvestil in sodna preiskava je ugotovila, da se je zasužil šele pod zemljo.

Nune zapuščajo Turčijo

Iz Carigrada poročajo, da se odpravlja iz Turčije približno sto katoliških nun, pripadajočih redu šolskih sester. Nune se niso hotele pokoriti odredbi turške vlade, ki je prepovedala sleherni verski oblačila in se bodo izselile drugam.

Zmagal in propadel

Ameriški težki atlet Gough je v Los Angelesu pravkar dokončal svoj spivski maraton. Mož je hotel dokazati, da človek lahko živi od samega piva, a ostane pri tem vendarle pri polni moči. In trideset dni je vzdržal res brez vsake hrane, popil pa je v tem času 1080 kozarcev piva.

Ta rekord ni kar si bodi, a vendar Gough ni dosegel svojega namena. Ostal je živ, toda dočim je ob startu tehtal 260 funtov, jih je rešil do konca samo še 211. Hotel je dokazati, da je navzlic tej izgubi teže pri polni moči in je dal 8 t težkemu vozu voziti preko svojih prsi. Ko je pa hotel potem zviti tridesetino palca debelo železno palico v podkev, kar mu je bilo prej igrača, tega ni zmogel več.

Žganje ob obali

Ob novofundlandski obali so imeli ribiči te dni čuden lov. Pomladni viharji so naplavili na stotine sodov, ki so bili polni najboljšega škotskega whiskyja. Gre za žganje, ki so ga morali ribiči v dobi prohibicije potopiti in so ga sedaj viharji dvignili na dan. Ribiči morajo sode oddati, dobe pa za vsakega nagrado, ki bo nemara izdatnejša od vsega ribjega plena.

A NEKDOTA

Viljem I. bi moral podpisati akt, ki bi nekega Karla Marxa imenoval za visokega ministerialnega uradnika. »Kaj, tega zloglasnega socialista naj imenujem?« je dejal kajzer. »Ne, veličanstvo, ne gre za socialista Karla Marxa, temveč za drugega, zvestega vašega podanika.« so mu odgovorili. »Nu, dobro,« je zamrmral kajzer in podpisal, »toda prav ni vse eno!«

VSAK DAN ENA



»Ali ne boš te noči res nikoli pozabil, dragec?«
»Dovoli dragica, da napravim takoj volzel v svojem robcu!«

Aktualne zanimivosti v sliki



Na levi: Plesna dvojica Fred Astaire — Ginger Rogersova, ki sta dosegla nepopisne uspehe v filmu, plešeta ob klavirskem spremljevanju komponista za jazz, Sovina — Na desni: V Londonu so priredili ob srebrnem vladarskem jubileju Jurija V. modno revijo, ki prikazuje razvoj mode za vladanja sedanjega angleškega kralja. Na sliki vidimo dve dami: prva, v dolgi obleki, z ogromnim klebukom kaže žensko modo ob nastopu vladanja Jurija V. l. 1910; druga pa žensko modo šestnajst let pozneje, leta 1926

